

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας (Καραβιδόπουλος Ἰωάννης Καθηγητῆς Πανεπιστημίου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῶν περικοπῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ποὺ ἀναγινώσκει ἡ Ἐκκλησία μας στὴν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου εἶναι ὅτι παρουσιάζουν μερικὰ οὐσιαστικὰ γνῶρισματα τοῦ Ἰησοῦ: Εἶναι ὁ «Κύριος καὶ Θεὸς» (Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ), ὁ Λόγος ποὺ δίνει ζωὴ στοὺς πονεμένους (Κυριακὴ τοῦ παραλύτου), ἡ πηγὴ ποὺ ἀναβλύζει νερὸ ζωῆς αἰώνιας (Κυριακὴ Σαμαρείτιδας), τὸ φῶς τοῦ κόσμου (Κυριακὴ τοῦ τυφλοῦ).

Πολλές φορές τις ώραιές και ύψηλές διδασκαλίες του ό Ίησοϋς τις άπηύθυνε σε άπλους άνθρώπους που δεν είχάν κανένα έξωτερικό χαρακτηριστικό άγιότητας ή θρησκευτικής ύπεροχής. Δεν απέφευγε μάλιστα να συνομιλεί και με γυναίκες, όπως ή περίπτωση τής σημερινής περικοπής, πράγμα τó όποίο έντυπωσίασε τούς μαθητές, διότι είναι μία πράξη που δεν θα την έκανε κανένας άξιοπρεπής δάσκαλος τής έποχής, δεδομένου ότι δεν θεωρούταν οί γυναίκες ισάξια προς τόν άνδρα πρόσωπα και ικανά να άκούσουν μία διδασκαλία. Έν τούτοις ό Ίησοϋς, άποκαλύπτοντας και σαρκώνοντας στο πρόσωπό του τήν άγάπη τού Θεού προς όλους τούς άνθρώπους, βλέπει άνδρες και γυναίκες ως πλάσματα τού Θεού, στα όποία θέλει να διδάξει ποιός είναι ό άληθινός Θεός και κυρίως τα όποια θέλει να λυτρώσει από τή δουλεία τής φθοράς και τού θανάτου.

Ή διήγηση τού εύαγγελιστή Ίωάννη 4, 5-42 μάς παρουσιάζει τόν Ίησοϋ, ό όποίος διερχόταν με τούς μαθητές από τή Σαμάρεια, να συζητᾶ στη Συχάρ, στο φρέαρ τού Ίακώβ, με μία Σαμαρείτιδα γυναίκα και μάλιστα με γυναίκα, ή όποία, όπως φαίνεται από τή συζήτηση, δεν ύπήρξε πολύ ένάρετη και σεμνή στη ζωή της. Σ΄

αὐτὴν τὴ γυναῖκα, μετὰ ἀπὸ μία «τεχνικὴ παρανοήσεων» ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ εὐαγγελιστὴς γιὰ νὰ διατυπώσῃ τὴ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, ὁμιλεῖ περὶ τοῦ «ζῶντος ὕδατος» ποὺ δὲν στερεύει ποτέ, περὶ τῆς «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρείας τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῆς μεσσιανικῆς του ιδιότητος. Ἀπὸ τὴ σημαντικὴ αὐτὴ συζήτηση τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὴ Σαμαρείτιδα θὰ σταματήσουμε σ' ἓνα σημεῖο, στὴ σημαντικὴ φράση ἢ ὁποῖα ἀποκαλύπτει τί εἶναι ὁ Θεός: «Εἶναι ὅμως κοντὰ ὁ καιρὸς, ἦρθε κιάλας, ποὺ ὅσοι πραγματικὰ λατρεύουν, θὰ λατρέψουν τὸν Πατέρα μὲ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος, ποὺ ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθεια – γιατί ἔτσι τοὺς θέλει ὁ Πατέρας αὐτοῦ ποὺ τὸν λατρεύουν. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα. Κι αὐτοὶ ποὺ τὸν λατρεύουν πρέπει νὰ τὸν λατρεύουν μὲ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος, ποὺ φανερώνει τὴν ἀλήθεια».

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ προφέρει ὁ Χριστὸς σὰν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα τῆς Σαμαρείτιδας, ποῦ εἶναι πιὸ σωστὸ νὰ λατρεύεται ὁ Θεός, στὸ Ναὸ τῆς Ἱερουσαλήμ ὅπως πίστευαν οἱ Ἰουδαῖοι ἢ στὸ ὄρος Γαριζεῖν ὅπως ἤθελαν οἱ Σαμαρεῖτες. Μὲ τὴν ἀπάντηση αὐτὴ μετατίθεται τὸ θέμα ἀπὸ τὸν τόπο στὸν τρόπο τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν τρόπο φανερώνει στοὺς ἀνθρώπους ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εἶναι χαρακτηριστικὲς οἱ λέξεις «πνεῦμα» καὶ «ἀλήθεια» ποὺ δεσπόζουν στὴν ἀπάντηση. Σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου ὁ Ἰησοῦς ἐνώνει πιὸ στενὰ τοὺς δύο αὐτοῦς ὅρους λέγοντας: «τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας θὰ σᾶς ὀδηγήσει σὲ ὅλη τὴν ἀλήθειαν» (16, 13).

Πρόκειται γιὰ τὴν πιὸ ὑψηλὴ διατύπωση περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τοῦ τρόπου λατρείας του, τὴν ὁποῖα δὲν συλλαμβάνει κανεὶς θεωρητικὰ ἀλλὰ ζώντας μέσα στὴν ἀλήθεια καὶ στὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ποὺ εἶναι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Πρόκειται σὲ τελευταία ἀνάλυση γιὰ δῶρο τοῦ Θεοῦ ποὺ προσφέρεται διὰ τοῦ Χριστοῦ στὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι κατάκτηση τῆς νοητικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι τὸ βέβαιο συμπέρασμα μίας σειρᾶς συλλογισμῶν ἀλλ' ἡ μείζων πρότασή τους. Εἶναι, μὲ ἄλλα λόγια, ἀποκάλυψη Θεοῦ, εἶναι τὸ σαρκωμένο πρόσωπο τοῦ Λόγου ποὺ διακηρύττει ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Συνεπῶς ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι μία ιδέα, ἀλλὰ ἓνα πρόσωπο, μία ζωὴ, ποὺ θυσιάζεται γιὰ νὰ προσφέρει ἀκόμη περισσότερὴ ζωὴ στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ διακήρυξη ὅτι «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν τὸν Θεόν» πρέπει νὰ μᾶς ἀφυπνίζει πάντοτε καὶ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ τρόπος ποὺ λατρεύουμε τὸν Θεὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὴν ψεύτικη ἱκανοποίηση τῆς συνειδήσεώς μας, μὲ τὴν ἐπιφανειακὴ τήρηση τοῦ γράμματος, μὲ τὸν ποσοτικὸ ὑπολογισμὸ τῶν πράξεών μας, μὲ τὴν ὠφελιμιστικὴ σκέψη τῆς ἀμοιβῆς. Ἐπίσης, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει σχέση μὲ τὴν τυποποίηση τῆς στάσεώς μας πρὸς τὸν Θεὸ μέσα σὲ καθιερωμένες

καὶ ξηρὲς λέξεις ἢ ἐκφράσεις ποὺ δὲν ζοῦμε τὸ περιεχόμενό τους. Τὸ «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» σημαίνει ζωὴ ἐν Χριστῷ καὶ ζωὴ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι – μὲ ἄλλα λόγια, σημαίνει συμμετοχὴ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μιᾶς Ἐκκλησίας βέβαια ποὺ ἀποτελεῖ ζωντανὸ σῶμα Χριστοῦ καὶ ὄχι ὄργανισμὸ νεκροῦ γράμματος ἢ σύνολο ξηρῶν τύπων.

Τὸ μήνυμα τῆς περικοπῆς, ἰδιαίτερα τῆς φράσεως τοῦ Ἰησοῦ ποὺ μᾶς ἀπασχόλησε περισσότερο, εἶναι ἓνα μήνυμα ἀπαγκιστρώσεως ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ νεκροῦ θρησκευτικοῦ τύπου στὸ ὁποῖο κινδυνεύει κανεὶς νὰ ἐγκλωβισθεῖ, ὅταν ξεχνᾷ τὸ «πνεῦμα τῆς ἀληθείας» καὶ θέλει νὰ ἱκανοποιήσῃ συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα τὸ δικό του πνεῦμα ποὺ μπορεῖ νὰ βρίσκεται σὲ δρόμο πλανεμένο.

Πηγή: agiazoni.gr